

Vergaderjaar 1985–1986

17 496

Regelen met betrekking tot de openbare registers voor registergoederen, alsmede met betrekking tot het kadaster (Kadasterwet)

Nr. 22

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 20 mei 1986

De vaste Commissie voor Justitie¹ brengt als volgt verslag uit van haar voorlopige bevindingen over dit wetsontwerp.

Algemene opmerkingen

1. De leden van de fractie van het C.D.A. zagen gaarne de volgende vragen beantwoord.

a. Het huidige wetsvoorstel bevat een uitbreiding van het boekingsprincipe bij de openbare registers. In hoeverre zal deze uitbreiding leiden tot een vergroting van de werkdruk van het bestaande apparaat?

b. Het huidige wetsvoorstel houdt rekening met maatschappelijke ontwikkelingen die ertoe leiden dat het kadaster aan hogere eisen dient te voldoen. Dit geldt met name voor de juistheid van de te verstrekken gegevens en tevens voor de snelheid van de verstrekking. In hoeverre zal de voorliggende wetswijziging zorgen voor een vergroting van de werkdruk van het bestaande apparaat?

c. Indien als gevolg van deze wetswijziging de werkdruk van het bestaande apparaat zal worden vergroot, hoe kan deze vergroting dan worden opgevangen? Gaarne horen wij de mening van de regering over de mogelijkheden en verwachtingen van tariefsverhogingen, apparaatsuitbreiding, kostenbesparingen en privatisering.

d. Bij de opstelling van het wetsontwerp is rekening gehouden met in de toekomst mogelijk zich voordoende nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen. Aan wat voor soort ontwikkelingen wordt hierbij gedacht? Hoe zouden deze nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen moeten worden ingepast in het functioneren van de Rijksdienst? Is de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer voornemens om te bepalen dat de Rijksdienst ook andere kaarten dan de kadastrale kaarten en de grootschalige basiskaart van Nederland zou moeten houden?

e. Op pagina 17 van de memorie van toelichting wordt ingegaan op de mogelijkheden van automatisering van de kadastrale registratie. Verwacht de regering dat automatisering gevolgen zal hebben voor de organisatiestructuur van de Rijksdienst? Automatisering zal immers leiden tot sneller transport en betere uitwisselbaarheid van gegevens. Zal een dergelijke ontwikkeling leiden tot een grotere centralisatie van de Rijksdienst?

f. Doen zich op dit moment concrete knelpunten voor bij de verwerking in het kadaster van gegevens van cultuurtechnische aard?

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), Van Dam (CDA), Kosto (PvdA), voorzitter, Salomons (PvdA), Roethof (PvdA), Evenhuis-van Essen (CDA), Wessel-Tuinstra (D'66), Tripels (VVD), ondervoorzitter, Van Muiden (CDA), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Lankhorst (PPR), Van den Toorn (CDA), Van Es (PSP), Dales (PvdA), Janmaat, Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), De Grave (VVD), Lucassen-Stautterer (VVD), Vermeend (PvdA).
Plv. leden: Van den Bergh (PvdA), Alders (PvdA), De Kwaadsteniet (CDA), Stemerdink (PvdA), K. G. de Vries (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), Groenman (D'66), Dees (VVD), Cornelissen (CDA), Borgman (CDA), Leerling (RPF), Kraaijeveld-Wouters (CDA), Laning-Boersema (CDA), Brouwer (CPN), Van Ooijen (PvdA), Van Dis (SGP), Hermans (VVD), Jacobse (VVD), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Lauxtermann (VVD), Sloots (PvdA).

g. Hoe is de stand van zaken met betrekking tot privatiseringsgedachten van de regering; in het bijzonder ook ten aanzien van het te volgen tijdspad? Bestaat er inzicht in de personele consequenties?

f. Hoe stelt de regering zich de kadastrale verwerking voor van de zogenaamde oude zakelijke rechten, zoals het recht van de dertiende penning, het pootrecht, visrecht, en dergelijke? Hoe is de huidige praktijk? Zijn er verschillen per kadaster?

2. Vervolgens constateerde de commissie dat met name door Luijten het volgende bezwaar tegen het onderhavige wetsvoorstel is aangevoerd. Het ontwerp blijft niet binnen de door afdeling 3.1.2 getrokken grenzen. Dit blijkt uit de omstandigheid dat diverse wijzigingen in afdeling 3.1.2 zijn aangebracht naar aanleiding van het werk aan de onderhavige Kadasterwet. Dit blijkt tevens uit het feit dat de Kadasterwet de bepalingen uit bedoelde afdeling in tal van opzichten nader uitwerkt en aanvult in die zin dat deze wet van grote betekenis is voor de toepassing van de bepalingen uit afdeling 3.1.2 en ook de uitleg daarvan kan raken, zoals in de memorie van toelichting bij genoemde afdeling wordt vermeld (w.v. 17 496, nr. 3, blz. 28). (Zie E. A. A. Luijten, WPNR 5620 (1982), blz. 520 e.v.)

Naar het voorlopig oordeel van de commissie wettigen genoemde omstandigheden niet de conclusie dat het onderhavige wetsvoorstel voor zover het de openbare registers betreft, niet blijft binnen de door afdeling 3.1.2 getrokken grenzen. Uit het feit dat bij het werk aan de onderhavige Kadasterwet bleek dat het wenselijk was bepaalde wijzigingen in afdeling 3.1.2 aan te brengen, volgt immers niet dat die wijzigingen zouden zijn veroorzaakt doordat de Kadasterwet inbreuk maakt op afdeling 3.1.2. De omstandigheid dat de onderhavige Kadasterwet van grote betekenis is voor de toepassing van afdeling 3.1.2 en zelfs de uitleg daarvan kan raken, dwingt evenmin tot de conclusie dat de Kadasterwet afdeling 3.1.2 opzij zet; er blijkt slechts uit dat de bedoelde afdeling een zodanig nadere uitwerking in de Kadasterwet vereist dat deze Kadasterwet van grote betekenis is voor de toepassing van afdeling 3.1.2 en ook de uitleg daarvan kan raken.

Gaarne zou de commissie het standpunt van de bewindslieden vernemen.

3. Daarop werd opgemerkt dat de toenmalige minister van Volksgezondheid en Ruimtelijke Ordening in 1973 heeft besloten te starten met de automatisering van de kadastrale registratie. Gevraagd werd naar de stand van zaken en met name naar de prognoses omtrent de voortgang en afronding van dat project.

4. Voorts zagen de leden van de fractie van de P.v.d.A. gaarne een reactie van de bewindslieden tegemoet met betrekking tot de volgende stelling van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Alle kadastrale informatie moet leverbaar zijn aan de gemeenten, en de vraag of informatie wordt verstrekt mag niet afhankelijk zijn van het al dan niet bestaan van een samenwerkingsovereenkomst tussen het kadaster en de betrokken gemeente.

5. Bovendien werd nog het standpunt van de ministers gevraagd ten aanzien van de opvatting van genoemde Vereniging van Nederlandse Gemeenten dat de regelingen die thans gelden voor het gemeentekadaster en de bijwerking daarvan door het kadaster, moeten blijven bestaan.

Artikelen

Artikel 1

De leden van de C.D.A.-fractie merkten op dat met name door E. A. A. Luijten ernstige bezwaren zijn aangevoerd tegen het feit dat in de onderhavige wet aan «de ambtenaar van de Rijksdienst» allerlei taken en bevoegdheden zijn opgedragen zonder dat daarbij wordt aangegeven om wat voor ambtenaar het gaat (WPNR 5620 (1982) blz. 557). Voorts

tekenden zij aan dat bedoelde bezwaren door de Koninklijke Notariële Broederschap zijn onderschreven, en dat er door de Broederschap met name op wordt aangedrongen in de artikelen 60–64 de bewaarder aan te wijzen als de bevoegde ambtenaar. Daarop vroegen de hier aan het woord zijnde leden of het geen aanbeveling verdient in de onderhavige wet steeds in elk afzonderlijk geval aan te geven aan welke ambtenaar een bepaalde taak wordt opgedragen of een bepaalde bevoegdheid wordt verleend.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. waren voorshands van oordeel dat een dergelijke nadere aanduiding een overbodige detaillering zou zijn.

Artikel 3

Aan de bewindslieden werd in overweging gegeven de in het derde lid gebruikte term «gegevenssoorten» te vervangen door de woorden «soorten van gegevens».

Artikel 5

1. Vervolgens rees de vraag of in de Kadasterraad ook het notariaat en de gemeenten vertegenwoordigd zullen zijn nu blijkens de memorie van toelichting in de Kadasterraad naast ambtelijke leden ook vertegenwoordigers of personen uit de kring van de belangrijkste groepen van gebruikers van de bij de Rijksdienst voorhanden gegevens zitting hebben.

2. Voorts werd opgemerkt dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten de volgende aanbevelingen doet. Bij de bedoelde Kadasterraad dienen regionale commissies te worden ingesteld, zoals die thans bestaan bij de Centrale Karteringsraad. Er zou een relatie moeten worden gelegd tussen de Kadasterraad en de BOCO (Bestuurlijk Overleg Commissie Overheidsautomatisering) dan wel het door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten als opvolger van de BOCO bepleite Overlegorgaan informatiebeleid.

Gaarne zou de commissie vernemen hoe de bewindslieden over deze suggesties oordelen.

3. Bovendien werd opgemerkt dat zowel de Koninklijke Notariële Broederschap als de Vereniging van Nederlandse Gemeenten ervoor pleiten te bepalen dat de Kadasterraad moet worden gehoord over de inhoud van de regels die krachtens de onderhavige wet nog bij algemene maatregel van bestuur of ministeriële beschikking zullen worden gegeven. Voorshands voelde de commissie wel voor een bepaling van die strekking.

4. De leden van de fractie van de P.v.d.A. merkten in dat verband nog het volgende op. Een zeer groot deel van de onderhavige Kadasterwet behoeft nadere uitwerking nu in de 116 artikelen die deze wet rijk is, 61 maal wordt verwezen naar uitwerkingen die door de minister in een latere fase zullen worden vastgesteld en daarnaast nog 19 maal wordt gesproken over uitvoeringsvoorschriften bij algemene maatregel van bestuur. Door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is hiertegen ernstig bezwaar gemaakt aangezien het door deze opzet praktisch onmogelijk zou zijn het ontwerp op zijn praktische merites te toetsen.

De hier aan het woord zijnde leden vroegen hoe de bewindslieden tegenover bedoeld bezwaar staan; daarbij vroegen zij waarom zoveel wetsbepalingen nadere uitwerking moeten vinden in uitvoeringsregelingen. Tevens zouden de hier genoemde leden gaarne vernemen wat het standpunt van de ministers is met betrekking tot invoering van een regeling voor een zogenaamde «voorhangprocedure», d.w.z. een procedure waarbij de Kamer in de gelegenheid wordt gesteld haar mening te geven over de inhoud van die uitvoeringsregelingen. Zij verwezen daarbij naar de regeling van het derde lid van artikel 5 van wetsvoorstel 16 983 (algemene voorwaarden).

Naar het oordeel van de commissie verdient het aanbeveling het onderhavige opschrift te doen luiden als volgt: «Omschrijving van de openbare registers en vorm van de daarin te plaatsen aantekeningen». In de huidige redactie wordt immers gesuggereerd dat het om de omschrijving van aantekeningen en de vorm van aantekeningen gaat terwijl het naar het oordeel van de commissie gaat om de omschrijving van de openbare registers en de vorm van de aantekeningen daarin.

Artikel 11

Vervolgens rees de vraag wie de in het eerste lid van de onderhavige bepaling bedoelde verklaring van eensluidendheid verstrekt.

Artikel 18

1. Daarop werd gevraagd of de volgende conclusie juist is: bij de door het eerste lid sub 1° vereiste vermelding van de «burgerlijke staat» moet alleen worden aangegeven of men gehuwd is of ongehuwd, en niet met wie men gehuwd is en – indien van toepassing – met wie men gehuwd geweest is. Hierbij werd aangetekend dat de Koninklijke Notariële Broederschap aan de commissie heeft kenbaar gemaakt van oordeel te zijn vermelding van de burgerlijke staat alleen zinvol te achten indien tevens wordt aangegeven met wie men gehuwd is of gehuwd geweest is.

Voorshands bestond de indruk dat de vraag of, en zo ja met wie men gehuwd geweest is, niet relevant is in het kader van het onderhavige wetsvoorstel. De vraag met wie men gehuwd is, kan relevant zijn met het oog op artikel 1:88. Naar het voorlopig oordeel van de commissie lijkt echter publikatie van het hier bedoelde feit niet direct aangewezen. Het bedoelde feit is immers vatbaar voor inschrijving in de registers van de burgerlijke stand; en uit het tweede lid onder a van artikel 3.1.2.7 blijkt dat wordt verwacht dat ook die registers worden geraadpleegd.

Gaarne zou de commissie het oordeel van de bewindslieden vernemen.

2. Tevens zou de commissie gaarne vernemen hoe de bewindslieden staan tegenover de volgende opvatting van de Koninklijke Notariële Broederschap. Met betrekking tot de in het eerste lid onder 3° genoemde lasthebber zou slechts vermelding van de naam, voornaam en woonplaats voorgeschreven moeten worden; de voorgeschreven vermeldingen van geboortedatum, geboorteplaats alsmede burgerlijke staat van deze lasthebber zijn overbodig.

3. Bovendien zag de commissie gaarne de door de Koninklijke Notariële Broederschap opgeworpen vraag beantwoord wat de notaris moet vermelden ingevolge het slot van het eerste lid van het onderhavige artikel, waar wordt bepaald dat de redenen moeten worden vermeld waarom opgave van een of meer van de onder 1° tot en met 3° genoemde gegevens niet mogelijk is.

Artikel 20

1. Vervolgens werd opgemerkt dat de Koninklijke Notariële Broederschap van oordeel is dat in de tweede zin van het eerste lid van de onderhavige bepaling beter kan worden gesproken over de bestemming van het appartementsrecht in plaats van over de aard van het appartementsrecht. Daarbij werd het volgende aangetekend. Uit de memorie van toelichting (blz. 55, tweede alinea) blijkt dat bij het voorschrift dat de aard van het appartementsrecht moet worden vermeld, is gedacht aan omschrijvingen in de volgende trant: winkelpand, kantoorruimte, woonhuis met tuin en garage. Uit de toelichting (blz. 54, vijfde alinea) blijkt tevens dat bij de bepaling dat de aard van de onroerende zaak moet worden vermeld, is gedacht aan omschrijvingen als bouwland, bos, huis met erf.

Gevraagd werd hoe de bewindslieden staan tegenover de hier bedoelde suggestie van de Koninklijke Notariële Broederschap, mede gezien de boven genoemde passages uit de memorie van toelichting.

2. Voorts werd het volgende aangetekend. In de eerste zin van het eerste lid van het onderhavige artikel wordt bepaald dat de plaatselijke aanduiding slechts dient te worden vermeld zo deze er is, en in de tweede zin wordt ten aanzien van het appartementsrecht juist zonder restrictie bepaald dat de plaatselijke aanduiding dient te worden vermeld. Nadere toelichting leek gewenst.

3. Aangenomen werd dat onverkort van kracht blijft de volgende, voor het huidige recht geldende, regel. Voor de vraag op welke onroerende zaak de in te schrijven akte betrekking heeft, en voor de vraag wat de omvang van dat perceel is, is beslissend de in de akte tot uitdrukking gebrachte wil van partijen. Wordt in de akte zowel kadastrale aanduiding als een feitelijke omschrijving opgenomen, en wijken die omschrijvingen van elkaar af, dan zal in het algemeen de feitelijke omschrijving prevaleren als zijnde de weergave van de wil van partijen. Zie ook Asser-Beekhuis I (Zakenrecht), twaalfde druk, nr. 398.

4. Daarop werd gevraagd wat rechtens is indien in de notariële akte het over te dragen perceel slechts wordt omschreven door vermelding van het kadastrale nummer en per abuis het verkeerde nummer is vermeld. Voorshands oordeelde de commissie als volgt. De eigendom van de onroerende zaak waarop het verkeerde nummer betrekking heeft, kan reeds daarom niet overgaan omdat partijen die zaak niet beoogden over te dragen; ook in geval de vervreemder toevallig beschikkingsbevoegd is ten aanzien van het per abuis aangeduide perceel kan derhalve geen sprake zijn van eigendomsovergang. De eigendom van de onroerende zaak welke partijen in feite beoogden over te dragen, zal niet overgaan omdat ten aanzien daarvan geen akte is ingeschreven zoals artikel 3.4.2.4 eist. Wel is door inschrijving van de akte een onjuist feit in de zin van artikel 3.1.2.8a ingeschreven. Draagt de «pseudo-verkrijger» de onroerende zaak waarop dat verkeerde nummer betrekking heeft aan een derde over, dan wordt deze beschermd door artikel 3.1.2.8a tegen de beschikkingsbevoegdheid van zijn vervreemder mits aan de door deze bepaling gestelde vereisten is voldaan. Met name in het bijzondere geval dat de eerste vervreemder ook ten aanzien van het perceel met het per abuis vermelde kadastrale nummer bevoegd was, zal de derde op grond van artikel 3.1.2.8a de eigendom van bedoelde zaak kunnen verkrijgen. In de overige gevallen zal de derde in het algemeen geen eigendom kunnen verkrijgen; in de regel zal hij immers door onderzoek in de registers kunnen ontdekken dat de vervreemder niet beschikkingsbevoegd was. In bijzondere omstandigheden kan zulks anders zijn. (Vgl. Asser-Beekhuis I (Zakenrecht), twaalfde druk, nr. 398.)

5. Tevens kwam de vraag aan de orde wat rechtens is indien het over te dragen perceel slechts wordt omschreven door vermelding van het kadastrale nummer en het kadastrale perceel kleiner is dan wat partijen voor ogen stond. Ook hier zal naar het oordeel van de commissie aangenomen moeten worden dat voor het meerdere niet aan de eis van artikel 3.4.2.4 is voldaan, zodat de eigendom van het meerdere niet is overgegaan. Indien het kadastrale perceel groter is dan wat partijen voor ogen stond, zal de eigendom van dat meerdere evenmin overgaan aangezien partijen dat meerdere niet beoogden over te dragen zodat een titel ontbreekt. Met name in dit laatste geval is wel weer door inschrijving van de akte een onjuist feit in de zin van artikel 3.1.2.8a ingeschreven. De derde-verkrijger zal door artikel 3.1.2.8a beschermd kunnen worden, d.w.z. wel de eigendom van dat meerdere kunnen verkrijgen. Vanzelfsprekend dient dan dat meerdere aan hem geleverd te zijn, en dient voldaan te zijn aan de door artikel 3.1.2.8a gestelde eisen. De in genoemd artikel neergelegde regel dat geen bescherming plaatsvindt indien men de onjuistheid had kunnen ontdekken door onderzoek in de openbare registers, lijkt hier niet op te gaan aangezien deze registers geen informatie over het verloop van de perceelgrenzen bevatten.

6. In verband met het voorgaande werd tevens gevraagd of de volgende conclusie juist is. Ook in het systeem van het nieuwe BW geldt de door de Hoge Raad ontwikkelde regel dat het bezit van een strook grond die in werkelijkheid aan de eigenaar van het aangrenzende perceel toebehoort, te goeder trouw is indien de situatie ter plaatse geen enkele aanleiding gaf te veronderstellen dat de feitelijke grens niet samenviel met de in werkelijkheid geldende, in de kadastrale registratie juist weergegeven grens. (Zie Hoge Raad 10 december 1976, NJ 1977, 408, m.n. W. M. Kleijn.)

Daarbij werd het volgende aangetekend. De onderhavige kwestie behoort in feite tot de door Boek 3 bestreken materie; voor alle duidelijkheid wordt deze zaak hier nog aan de orde gesteld nu het mede gaat om de functie van het kadaster in het kader van het goede trouw vereiste. Daar komt nog bij dat in de literatuur de bovenstaande vraag niet zonder meer bevestigend wordt beantwoord. P. de Haan (Asser-Beekhuis I (Zakenrecht), twaalfde druk, nr. 452) is van mening dat er geen sprake is van goede trouw indien er gemakkelijk een afwijking tussen de bezitstoestand en de kadastrale toestand is af te leiden; deze opvatting impliceert dat in alle gevallen onderzoek in het kadaster is vereist. (Naar het voorlopig oordeel van de commissie wordt echter in het kader van het goede trouw vereiste geen onderzoek in het kadaster naar het verloop van de kadastrale grenzen verlangd; de in de kadastrale registratie weergegeven grenzen behoeven ook geenszins de juiste te zijn, zodat onderzoek naar het verloop van de kadastrale grenzen geen zekerheid kan bieden.) En W. M. Kleijn merkt in zijn annotatie bij het bovengenoemde arrest op dat er veel voor valt te zeggen de mate van deskundigheid van bij de koop ingeschakelde deskundigen toe te rekenen aan de opdrachtgever voor wat betreft de mogelijkheid en gebruikelijkheid van bepaald onderzoek.

7. Voorts zou de commissie mede in verband met het voorgaande gaarne het oordeel van de minister vernemen met betrekking tot de volgende suggesties.

a. Het voorstel om bij de overdracht van een perceel controle van de ligging van de kadastrale grenzen voor te schrijven, en in die gebieden waarin het kadaster is vernieuwd de kadastrale grenzen beslissend te doen zijn voor de vraag welke grenzen het betreffende perceel heeft (H. J. Rijtmá, Het Kadaster, diss. Groningen 1966, blz. 100 e.v.).

b. Het voorstel om overlegging van een extract van de kadastrale kaart (met daarop een macro-omschrijving) verplicht te stellen voor de inschrijving. (Zie H. J. Rijtmá, diss. blz. 102 eerste volle alinea en J. C. Anneveld, Zekerheid omtrent eigendomsgrenzen van onroerend goed, Rijkscommissie voor Geodesie, Delft 1984, blz. 41.)

c. De suggestie om bij de overdracht van een gedeelte van een kadastraal perceel ofwel meting bij voorbaat verplicht te stellen (waarbij aan het betreffende gedeelte voor de overdracht een kadastraal nummer wordt toegekend), ofwel het opnemen van de zogenaamde kadasterclausule voor te schrijven (waarbij partijen zich bij voorbaat conformeren aan de door de betreffende ambtenaar via opmeting achteraf vast te stellen kadastrale grenzen) (Rijtmá, diss., blz. 107 e.v.).

d. Het voor het huidige recht gedane voorstel om bij iedere verandering in de kadastrale registratie een kadastraal extract legger en een kadastraal extract plan aan de belanghebbenden toe te zenden (dan wel bij overdracht van een geheel perceel slechts een kadastraal extract legger toe te zenden). Deze suggestie zal voor het onderhavige wetsvoorstel, waar in de artikelen 59 en 77, lid 6, de kwestie van de berichtgeving aan belanghebbenden is geregeld, verstaan kunnen worden als het voorstel bij de in de artikelen 59 en 77 bedoelde mededeling een extract van de kadastrale kaart te voegen. (Zie H. J. Rijtmá, diss. blz. 115, laatste alinea en 116 eerste stuk, en P. de Haan, Kadaster en Agrarisch tekst, inaugurele rede T.H. Delft, mei 1962, blz. 13.)

8. Tot slot werd gevraagd hoe de bewindslieden staan tegenover het volgende, door De Haan onderschreven, standpunt van Rijtma. Het verdient aanbeveling te bepalen dat in de registers de door de landmeter opgemaakte akte van een overeenkomst van grensregeling ingeschreven kan worden. (Zie H. J. Rijtma, Het kadaster, diss. Groningen 1966, blz. 53 en 54, en P. de Haan in zijn bespreking van deze dissertatie, R. M. Themis 1969, blz. 84, laatste alinea).

Artikel 21

Vervolgens werd het oordeel van de ministers gevraagd over de opvatting van de Koninklijke Notariële Broederschap dat het juist zou zijn de in het eerste lid onder letter c bedoelde onderscheiding voor schepen onder te brengen in het Burgerlijk Wetboek en niet in een algemene maatregel van bestuur zoals het tweede lid van het onderhavige artikel bepaalt. Daarbij werd gewezen op artikel 3 Maatregel teboekgestelde schepen, waar de huidige «rubrieken» te vinden zijn die alle ook in het Wetboek van Koophandel voorkomen.

Artikel 22

Daarop kwam de volgende kwestie aan de orde. De Koninklijke Notariële Broederschap heeft naar aanleiding van de verwijzing naar artikel 21 in artikel 90, bij dit laatste artikel het volgende opgemerkt. Denkbaar is dat voor meer gevallen dan in het onderhavige artikel 22 genoemd een uitzondering wordt gemaakt op de regeling van artikel 21, welke inhoudt dat alle stukken die betrekking hebben op een in de registratie voor schepen te boek staand schip (of op een recht waaraan een dergelijk schip is onderworpen) de in deze bepaling genoemde gevallen moeten bevatten. De Broederschap voert in dat verband aan dat – voor zover haar bekend – bij binnenschepen bij wijziging van de registratie toch steeds het certificaat overgelegd zal moeten worden en dat uit dit certificaat bedoelde gegevens reeds blijken. Gaarne zou de commissie het oordeel van de ministers te dezen vernemen.

Artikel 25

1. Voorts werd opgemerkt dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten gaarne de juistheid van de volgende stelling bevestigd zou zien. Kettingbedingen met vervreemdingsbeperkingen zijn voor inschrijving vatbaar en wel als essentiële bedingen in de notariële akten van eigendomsoverdracht (artikel 3.4.2.4). Hoewel ook deze materie in feite behoort tot Boek 3, zou de commissie voor alle duidelijkheid gaarne het standpunt van de ministers vernemen.

2. Bovendien zou zij gaarne beantwoord zien de door Van Velten opgeworpen vraag of uit zakenrechtelijk oogpunt de in de tweede zin van het vierde lid gegeven regel wel aanvaardbaar is. Deze regeling houdt het volgende in: wanneer het ter inschrijving aangeboden stuk een overdracht betreft onder voorbehoud van een beperkt recht of van een beding als bedoeld in artikel 6.5.3.4, dan dient de vestiging van dit recht of beding afzonderlijk en duidelijk vermeld te worden: bij gebreke van een zodanige vermelding wordt de inschrijving van het stuk geacht niet mede dit recht of dit beding te betreffen. Tevens zou zij gaarne het oordeel van de ministers vernemen over de opvatting van de Koninklijke Notariële Broederschap dat de sanctie op het niet afzonderlijk vermelden van het beperkte recht of het beding niet zou moeten zijn nietigheid van dat recht of beding, doch het intreden van de bescherming van artikel 3.1.2.8.

Voorhands was de commissie van mening dat de hier bedoelde regel met de sanctie van «niet-bestaanbaarheid» geheel past in het systeem van het huidige en het nieuwe BW, waarin geen beperkt recht of kwalitatieve

verplichting kan ontstaan indien de vestiging daarvan niet wordt ingeschreven; ook bij het voorbehoud van een beperkt recht of kwalitatieve verplichting is immers in feite van een vestiging sprake.

Artikelen 28 en 29

Aangetekend werd dat de onderhavige artikelen moeten worden aangepast aan het feit dat Boek 4 eerst na het onderhavige wetsvoorstel in werking zal treden.

Artikel 28

Aanbevolen werd om in het tweede lid van de onderhavige bepaling de eerst komma te plaatsen ofwel na de woorden «op een registergoed» ofwel na de woorden «een vruchtgebruik».

Artikel 29

1. Gaarne zag de commissie de volgende door de Koninklijke Notariële Broederschap opgeworpen vraag beantwoord. Wat zal het effect zijn van een inschrijving van een aanvaarding onder het voorrecht van boedelbeschrijving? Daarbij stelde zij tevens de vraag of het volgende geldt in geval de beneficiaire aanvaarding *niet* wordt ingeschreven. Het feit dat is aanvaard onder het voorrecht van boedelbeschrijving kan gezien het tweede lid onder letter d wel aan derden-verkrijgers worden tegengeworpen; ingevolge het derde lid van bedoeld artikel zal echter wel binnen drie maanden na de dood van de erflater alsnog de erfopvolging moeten worden ingeschreven wil de erfgenaam de erfopvolging zelve aan derden-verkrijgers kunnen tegenwerpen.

2. Bovendien werd het volgende opgemerkt. Uit de memorie van toelichting bij het onderhavige artikel (blz. 67, voorlaatste alinea) valt op te maken dat deze bepaling niet alleen geldt voor de aanvaarding van een nalatenschap onder voorrecht van boedelbeschrijving, doch ook voor de «gewone» aanvaarding. In de wettekst zelve wordt echter slechts gesproken over de aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving. Nadere toelichting leek gewenst.

Artikel 31

Voorts kwam de in het tweede lid onder a opgenomen bepaling aan de orde, welke inhoudt dat de daar bedoelde verklaring van de notaris het tijdstip van overlijden van de vruchtgebruiker moet inhouden. Aangetekend werd dat de Koninklijke Notariële Broederschap de volgende kanttekening heeft gemaakt. De notaris zal slechts onder verwijzing naar de desbetreffende gegevens kunnen verklaren dat het overlijden op een bepaald tijdstip heeft plaatsgevonden; voor bedoeld tijdstip van overlijden zal niet de verklaring van de notaris, doch zullen de gegevens ter zake bepalend zijn. Daarop rees de vraag of de volgende conclusie juist is. De verklaring van de notaris dat het overlijden op een bepaald tijdstip heeft plaatsgevonden, heeft geen kracht van authenticiteit. Artikel 3.1.2.8 is derhalve niet van toepassing; inschrijving van een onjuist tijdstip van overlijden levert in het onderhavige geval echter wel een onjuist feit op in de zin van artikel 3.1.2.8a. Tegen derden die een beroep (kunnen) doen op de laatstgenoemde bepaling, geldt derhalve wel het door de notaris genoemde onjuiste tijdstip als tijdstip van overlijden; tegenover anderen geldt het werkelijke tijdstip van overlijden.

Artikel 33

Vervolgens werd opgemerkt dat in de artikelen 39 en 40 door een advocaat getekende afschriften zijn voorgeschreven, terwijl in de onderhavige bepaling een door een procureur getekend afschrift wordt verlangd.

Het leek aanbeveling te verdienen ook in het onderhavige artikel te bepalen dat een door een advocaat getekend afschrift is vereist.

Artikelen 33, 39 en 40

Bovendien zou de commissie gaarne de volgende door de Koninklijke Notariële Broederschap opgeworpen vraag beantwoord zien. In de onderhavige artikelen wordt een door een deurwaarder of advocaat (procureur) getekend afschrift verlangd; daarbij lijkt het te gaan om een authentiek afschrift. Authentieke afschriften kunnen echter slechts door een deurwaarder worden opgemaakt. Is er derhalve in deze artikelen sprake van twee soorten afschriften, authentieke en niet authentieke? Is dat wel consistent te noemen?

Artikel 34

Voorts werd opgemerkt dat de Koninklijke Notariële Broederschap van oordeel is dat ook de opgave van de naamsverandering van een publiekrechtelijke rechtspersoon door de notaris moet worden gedaan; zulks omdat alle handelingen ter zake van registratie in de openbare registers door tussenkomst van een notaris geschieden. Daarop werd gevraagd of de ministers hierin aanleiding zien de in de tweede zin van het tweede lid voorziene uitzonderingspositie voor publiekrechtelijke rechtspersonen te schrappen.

Artikel 37

Aangetekend werd dat de onderhavige bepaling moet worden aangepast aan de inmiddels bij het vijfde gedeelte van de invoeringswet in artikel 5.3.1 aangebrachte wijziging.

Artikel 38

1. Vervolgens werd het volgende opgemerkt. Van Velten betwijfelt of door de onderhavige bepaling de rechten van derden wel in alle gevallen voldoende worden gewaarborgd. Bovendien is Van Velten van oordeel dat de in het tweede lid van deze bepaling aan de notaris opgelegde verplichting te kiezen tussen een voorlopige dan wel een «gewone» aantekening (te) zwaar is mede omdat deze bij een verkeerde keuze aansprakelijk zou kunnen zijn op grond van onzorgvuldig handelen. (Zie A. van Velten, WPNR 5647 (1983), blz. 213, r.k., onder IV, nr. 2 en blz. 214, l.k.). Ook de Koninklijke Notariële Broederschap acht het met name in geval van verjaring niet juist de notaris te belasten met het oordeel over de vraag of de aanspraak voldoende aannemelijk is om inschrijving te rechtvaardigen; de notaris zou slechts dienen te handelen op basis van verklaringen van partijen, en het oordeel over de vraag of de aanspraak van partijen gerechtvaardigd is zou bij de rechter moeten berusten. Gaarne zou de commissie het standpunt van de bewindslieden te dezen vernemen.

2. Tevens kwam het volgende punt aan de orde. De Koninklijke Notariële Broederschap is van mening dat het wellicht meer in overeenstemming is met de aard van de door de rechter te beslissen rechtsvraag om in het tweede lid voor het geval van artikel 35 (inschrijving van verjaring) aansluiting te zoeken bij artikel 3.1.2.9 in plaats van bij artikel 3.1.2.4. De Broederschap voert in dit verband aan dat het door artikel 3.1.2.4 voorgeschreven kort geding niet de geschikte plaats lijkt om na te gaan of verjaring heeft plaatsgevonden, en dat aansluiting bij artikel 3.1.2.9 meer voor de hand lijkt te liggen nu het ook bij verjaring gaat om een persoon die pretendeert een recht te hebben op een registergoed.

Bij de commissie bestond de indruk dat aansluiting bij artikel 3.1.2.9 minder in de rede ligt aangezien het daar om iets geheel anders gaat. Bij

de zogenaamde procedure van eigendomsuitwijzing van laatst bedoeld artikel wordt een beslissing gegeven over de vraag wie rechthebbende is. In het onderhavige tweede lid moet de rechter een beslissing geven over de vraag of een verjaring kan worden ingeschreven in het door deze bepaling bestreken geval dat aan de notaris de aanspraak op verkrijging door verjaring onvoldoende aannemelijk is gemaakt. Aansluiting bij artikel 3.1.2.4 lijkt derhalve juist veeleer voor de hand te liggen, aangezien daar is voorzien hoe via de rechter een inschrijving kan worden verkregen in geval de bewaarder weigert een inschrijving te doen omdat de voor de inschrijving nodige stukken niet zijn overgelegd of de overgelegde stukken niet aan de wettelijke eisen voldoen. De weg van artikel 3.1.2.9 kan overigens altijd worden gevolgd; men streeft dan geen inschrijving van de verjaring zelve na, maar inschrijving van een vonnis van eigendomsuitwijzing waaraan ingevolge artikel 3.1.2.9 een sterke positie kan worden ontleend.

Gaarne zou de commissie het standpunt van de bewindslieden te dezen vernemen.

Artikel 42

Daarop rees de door de Koninklijke Notariële Broederschap opgeworpen vraag wat rechtens is indien een door een notaris verleden tweetalige akte ter inschrijving wordt aangeboden.

Artikel 45

Het leek aanbeveling te verdienen het tweede lid van de onderhavige bepaling te lezen als volgt: «Door de bewaarder wordt overeenkomstig door Onze Minister vast te stellen regelen van de overlegging melding gemaakt op het ter inschrijving aangeboden stuk, alsmede op het afschrift ingeval artikel 11, zevende lid, geen toepassing heeft gevonden». (Ter zijde werd opgemerkt dat in de onderhavige bepaling een drukfout is geslopen: het woord «en» in de tweede regel dient te vervallen.)

Artikel 47

Vervolgens werd nadere toelichting gevraagd met betrekking tot de volgende in de memorie van toelichting (blz. 80, eerste volle alinea) opgenomen passage over de rol van de artikelen 3.1.2.7 en 3.1.2.8a in geval in een ingeschreven stuk wordt verwezen naar in de registers ingeschreven algemene voorwaarden. «Ten slotte verdient nog opmerking dat indien het eenmaal tot een verwijzing naar het daartoe bestemde stuk is gekomen, de artikelen 3.1.2.7–3.1.2.8a nieuw BW voor de dan tot stand gekomen inschrijving, waarvan het stuk waarnaar wordt verwezen, wordt geacht deel uit te maken, wèl van belang zijn. Zo zal bij voorbeeld jegens latere verkrijgers slechts een beroep kunnen worden gedaan op de in de verkrijging vermelde algemene voorwaarden, zoals zij op het tijdstip van zijn verkrijging blijken het stuk waarnaar wordt verwezen, luidden en kunnen eventuele latere, toen nog niet ingeschreven versies van deze voorwaarden aan hem niet worden tegengeworpen». Met name werd gevraagd of de regel dat latere, nog niet ingeschreven versies van de ingeschreven voorwaarden niet aan derden-verkrijgers kunnen worden tegengeworpen niet reeds volgt uit de onderhavige bepaling zelve dat alleen kan worden verwezen naar een reeds ingeschreven stuk.

Artikelen 50–53

Gaarne zou de commissie vernemen hoe de bewindslieden staan tegenover de volgende opvatting van de Vereniging van Nederlandse

Gemeenten. In de onderhavige bepalingen wordt onvoldoende recht gedaan aan het feit dat de grootschalige basiskaart van Nederland in gezamenlijke projecten met andere instellingen dan de dienst KADOR, zoals bij voorbeeld gemeenten, wordt gemaakt en betaald; het auteursrecht zou bij de gezamenlijke projectleden moeten berusten, opdat de eventuele inkomsten ook weer bij alle deelnemers terecht komen.

Artikel 55

Voorts werd het oordeel van de bewindslieden gevraagd over het volgende standpunt van genoemde Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Gegevens betreffende vererving, boedelmenging en boedelscheiding moeten vanuit de burgerlijke stand aan het kadaster worden doorgegeven; inlichtingen omtrent de wettelijke woonplaats, waaronder begrepen het adres van de in lid 1, onder c, bedoelde personen, dienen slechts door de gemeenten te worden verstrekt. De commissie nam voorhands reeds het volgende standpunt in. Gegevens betreffende vererving, boedelmenging en boedelscheiding worden vanuit de openbare registers in de kadastrale registratie opgenomen; partijen dienen bedoelde gegevens in de openbare registers in te schrijven; boedelmenging is als zodanig geen inschrijfbaar feit en het huwelijk c.q. de huwelijkse voorwaarden waaruit boedelmenging voortvloeit, zullen in de praktijk zelden in de openbare registers ingeschreven worden wegens de bepaling van artikel 3.1.2.7, tweede lid onder letter a.

Artikel 58

1. Ten aanzien van de bepaling dat de bijwerking terstond na een inschrijving dient aan te vangen, rezen de volgende vragen. Houdt deze bepaling onder meer het volgende in: indien de kadastrale registratie en de kadastrale kaart niet direct de rechtstoestand kunnen weergeven zoals die volgt uit gegevens vervat in ingeschreven stukken (bij voorbeeld omdat naar aanleiding van een ingeschreven stuk een onderzoek ter plaatse door de Rijksdienst moet worden uitgevoerd), dan moet ten minste van het bestaan van die gegevens in de kadastrale registratie aantekening worden gemaakt. Blijkt zulks wel voldoende duidelijk uit de tekst van de onderhavige bepaling?

2. Vervolgens werd opgemerkt dat de Koninklijke Notariële Broederschap het de vraag acht of hypotheekhouders inderdaad geen inlichtingen kunnen verstrekken die voor de aanwijzing van belang zijn, zoals de bewindslieden blijkens de memorie van toelichting (blz. 98, voorlaatste alinea, slot) menen. Een reactie werd op prijs gesteld.

3. Voorts werd gevraagd of de bewindslieden nader kunnen ingaan op de in de memorie van toelichting (blz. 99, vijfde volle alinea) gemaakte opmerking dat het niet is uitgesloten dat in de krachtens het derde lid te ontwerpen algemene maatregel van bestuur de huidige praktijk wordt gecontinueerd voor gevallen waarin één of meer belanghebbenden niet de voor de bijhouding benodigde inlichtingen verschaffen. Zulks met name nu het in de hier bedoelde gevallen van belang is of de bijhouding buiten de belanghebbenden om zal (kunnen) gaan.

4. Bovendien rees de vraag of aan belanghebbenden die op grond van het zesde lid nadere inlichtingen omtrent de uitkomst van de meting kunnen krijgen, ook een afschrift van het relaas van bevindingen wordt verstrekt indien daarom wordt verzocht.

Artikel 59

1. Daarop vroeg de commissie het oordeel van de bewindslieden over de aanbeveling van de Koninklijke Notariële Broederschap om voor het verzenden van de kennisgeving als bedoeld in het eerste lid van de onderhavige bepaling, een termijn te stellen.

2. Tevens vroeg zij hoe de bewindslieden staan tegenover de opvatting van genoemde Broederschap dat het begrip «belanghebbenden» in de *wet* omschreven dient te worden en niet in de memorie van toelichting.

Artikel 60

Bovendien kwam ter sprake dat de Koninklijke Notariële Broederschap het volgende heeft opgemerkt. Het lijkt merkwaardig dat in het zesde lid de leden 1–5 (die onjuiste of onvolledige kadastrale aanduiding van onroerende zaken betreffen) van overeenkomstige toepassing zijn verklaard ten aanzien van een onjuiste of onvolledige kadastrale aanduiding van een appartementsrecht; het lijkt juist in het eerste lid te spreken van «onjuiste of onvolledige kadastrale aanduiding van een onroerende zaak, dan wel een appartementsrecht», zodat het zesde lid kan vervallen.

De indruk bestond dat het voorstel van de Broederschap in het eerste lid een aanpassing vergt. De zinswending «feitelijke omschrijving van de onroerende zaak waarop het stuk betrekking heeft» zou moeten worden aangevuld met een op het appartementsrecht toegesneden bepaling; dit, omdat het bij dat recht gaat om de feitelijke omschrijving van het desbetreffende gedeelte dat is bestemd om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt. Het bedoelde voorstel leek de leesbaarheid van het onderhavige artikel dan ook niet ten goede te komen. Gevraagd werd naar het standpunt van de bewindslieden.

Artikel 62

Gaarne zou de commissie vernemen vanaf welk moment de in het tweede lid bedoelde termijn van beroep gaat lopen voor belanghebbenden aan wie geen afschrift van de besluiten van de ambtenaar is gezonden indien verzending van het afschrift aan de bezwaarde en aan andere belanghebbenden niet op een en dezelfde dag is geschied.

Artikel 74

Voorts zou de commissie gaarne het standpunt van de bewindslieden vernemen met betrekking tot het door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten gehouden pleidooi om ook de gemeenten de bevoegdheid te verlenen verzoeken tot samenvoeging of splitsing in te dienen, met name omdat splitsing van percelen nuttig kan zijn om openbare en niet-openbare gronden te scheiden.

Artikelen 75–79

Vervolgens kwam de regeling betreffende de vernieuwing aan de orde. Opgemerkt werd dat tegen deze regeling nogal wat bezwaren zijn aangevoerd. Zo zijn Luijten en Van Velten sterk gekant tegen de ambtelijke wijze van de vernieuwing zonder verplichte tussenkomst van het notariaat via door of namens partijen ingeschreven stukken; dit vooral met het oog op de civielrechtelijke gevolgen die de vernieuwing heeft. Met name Van Velten is daarbij van oordeel dat de regeling inzake de vernieuwing strijdig is met ons stelsel van onroerend goed; hij is van mening dat het de voorkeur verdient een regeling te ontwerpen die aansluit bij die van de ruilverkaveling en de onteigening, uiteraard aangepast aan de bijzondere omstandigheden die bij de vernieuwing spelen (zie E. A. A. Luijten, WPNR 5620 (1982), blz. 532 en A. A. van Velten, WPNR 5647 (1983), nr. IV, onder 5, blz. 214, rechter kolom en Kwartaalbericht Nieuw BW 1984/2, blz. 55). De Koninklijke Notariële Broederschap heeft eveneens bezwaren tegen de civielrechtelijke gevolgen van de vernieuwing, met name gezien de ambtelijke procedure die bij vernieuwing moet worden gevolgd. De Broederschap acht het onjuist dat buiten partijen om wijziging wordt

aangebracht in de weergave van de rechtstoestand in de openbare registers; zij is van oordeel dat bij de vernieuwing niet, zoals voorgesteld, een door een ambtenaar opgemaakt proces-verbaal van vernieuwing in de registers dient te worden ingeschreven, doch een notariële akte of een rechtelijk vonnis. De Broederschap geeft de voorkeur aan een regeling die aansluit bij de artikelen 3.1.2.9 en 3.1.2.10. Overigens is de Broederschap ook van mening dat aan vernieuwing geen behoefte bestaat, en dat als bezwaar tegen de vernieuwing geldt dat een onroerende zaak tijdelijk aan het rechtsverkeer wordt onttrokken doordat het voornemen tot vernieuwing in de kadastrale registratie wordt vermeld.

De indruk bestond dat bovengenoemde bezwaren voornamelijk zijn ingegeven door de onjuiste veronderstelling dat de vernieuwing een onmiddellijke verandering in de rechtstoestand van de betreffende onroerende zaak teweeg brengt. Wellicht zijn bovenbedoelde bezwaren reeds (gedeeltelijk) ondervangen doordat aan de vernieuwing «slechts» die civielrechtelijke betekenis is toegekend dat de in het proces-verbaal als rechthebbende vermelde personen uitsluitend voor de toepassing van de verjaring gelden als bezitter te goeder trouw, zodat de strekking van de regeling is dat de burgerrechtelijke rechtsverhoudingen zich na verloop van zekere tijd aansluiten bij het resultaat van de vernieuwing (indien de belanghebbenden zich niet wenden tot de burgerlijke rechter).

Bovendien werd nog aangetekend dat De Haan juist van oordeel is dat de onderhavige regeling niet ver genoeg gaat; er zou juist grote behoefte bestaan aan een vernieuwing met titelzuiverende werking, dat wil zeggen aan een vernieuwing die wel een onmiddellijke verandering in de rechtstoestand van de betreffende registergoederen meebrengt (R. M. Themis, 1969, blz. 83, derde alinea).

Gaarne zou de commissie zien dat de bewindslieden op de hier genoemde bezwaren nog nader ingaan, hoewel zij in de memorie van toelichting hun keuze voor het door hen voorgestelde stelsel reeds uitvoerig hebben gemotiveerd.

Artikel 75

Daarop werd gevraagd hoe de bewindslieden staan tegenover het standpunt van de Koninklijke Notariële Broederschap dat de betrokken ambtenaar in het kader van de vernieuwing ook de openbare registers bij zijn onderzoek dient te betrekken, en dat niet valt in te zien waarom deze ambtenaar uit zou mogen gaan van de kadastrale gegevens betreffende de rechts- en feitelijke toestand van het goed.

Artikel 76

1. Tevens werd het oordeel van de ministers gevraagd over de suggestie van de Koninklijke Notariële Broederschap om steeds waar in de Kadasterwet sprake is van te verzenden brieven, een aangetekend schrijven verplicht te stellen.

2. Voorts leek het aanbeveling te verdienen in het tweede lid van de onderhavige bepaling te spreken over «anderszins als belanghebbenden bij de vernieuwing bekend zijn» in plaats van over «anderszins als belanghebbenden bekend zijn bij de vernieuwing».

Artikel 78

Aangetekend werd dat de Koninklijke Notariële Broederschap van oordeel is dat het proces-verbaal van vernieuwing slechts mag worden ingeschreven indien de rechterlijke uitspraak op de tegen het voorstel van vernieuwing ingebrachte bezwaren in kracht van gewijsde is gegaan. De commissie achtte zulks juist. Zij vroeg waarom dit niet (expliciet) in de onderhavige regeling is bepaald.

Verwezen werd naar het onder artikel 22 opgemerkte.

Artikel 93

1. Vervolgens werd aangetekend dat de Koninklijke Notariële Broederschap erop heeft gewezen dat wellicht zou moeten worden bepaald dat alle rechten met betrekking tot luchtvaartuigen in de registratie voor luchtvaartuigen kunnen worden opgenomen. Dit om rekening te houden met het ontstaan van nieuwe rechten die niet vallen onder de thans in de wet genoemde voor inschrijving vatbare categorieën. Naar het oordeel van de commissie behoort deze materie tot Boek 8.

2. Voorts werden de volgende door de Broederschap opgeworpen vragen gesteld. Is in het tweede lid onder letter a wel voldoende rekening gehouden met het feit dat de praktijk toelaat dat een luchtvaartuig dat eigendom is van een buiten Nederland gevestigde rechtspersoon, wordt ingeschreven in het register te Rotterdam, mits het luchtvaartuig langdurig in gebruik is gegeven aan een Nederlandse maatschappij en een «bewijs van bestaan» wordt overgelegd, zoals een uittreksel uit het Handelsregister, de statuten en dergelijke? Is met name de bepaling dat de registratie de aard, naam en werkelijke woonplaats moet bevatten niet te summier? Zou men bij buitenlandse rechtspersonen niet dienen te vermelden door welk recht de rechtspersoon wordt beheerst? Valt onder de «aard» van de rechtspersoon ook het begrip «trust»? Gaarne zag de commissie beantwoording van deze vragen tegemoet.

3. Tevens vroeg zij of ook luchtvaartuigen in aanbouw te boek gesteld kunnen worden. Daarbij tekende zij aan dat de Koninklijke Notariële Broederschap van oordeel is dat de mogelijkheid hiertoe – ten onrechte – niet wordt geboden nu voor de verkrijging van het nationaliteitskenmerk het maximum startgewicht moet worden opgegeven, en dat gewicht pas bekend is bij voltooiing van het luchtvaartuig.

4. Bovendien werd het oordeel van de bewindslieden gevraagd over het standpunt van de genoemde Broederschap dat ten aanzien van de motoren niet tevens het fabrieksnummer zou moeten worden geregistreerd om de volgende praktische reden. Vliegtuigmotoren worden bij servicebeurten vaak verwisseld; de motor wordt naar een werkplaats gebracht en daarvoor wordt een gereviseerde motor van een ander vliegtuig afgegeven; in de hypotheekakte wordt dan ook vermeld dat ook onder de hypotheek vallen de «te zijner tijd gemonteerde motoren». Bij registratie van het fabrieksnummer zou elke bij de hier beschreven praktijk voorkomende wijziging van motoren moeten worden geregistreerd; dat is praktisch onmogelijk.

5. Voorts werd de door de Koninklijke Notariële Broederschap opgeworpen vraag gesteld waarom slechts het type van het vliegtuig en niet de fabrikant in de registratie moet worden vermeld.

6. Tevens rees de vraag of onder de in het eerste lid onder letter f genoemde «maximum toegelaten massa» het zelfde is te begrijpen als onder het «maximum startgewicht».

7. Bovendien zag de commissie gaarne de volgende door de meerge-noemde Broederschap gestelde vraag beantwoord. Levert de bepaling van het eerste lid onder letter j geen probleem op doordat niet altijd is na te gaan in welke registers luchtvaartuigen te boek hebben gestaan indien het gaat om luchtvaartuigen die in het buitenland door een Nederlandse maatschappij zijn gekocht en vervolgens hier te lande te boek worden gesteld?

8. Tevens werd nog gevraagd of een tweetalige akte voor inschrijving vatbaar is; daarbij werd aangetekend dat de Koninklijke Notariële Broederschap erop heeft gewezen dat in de praktijk in het door het tweede lid onder k bedoelde geval in de desbetreffende akte de Nederlandse naast

de Engelse tekst wordt opgenomen. In dit verband werd nog verwezen naar de hiervoor onder artikel 42 gestelde vraag.

Artikel 100

Vervolgens werd het oordeel van de bewindslieden gevraagd over de opvatting van de Koninklijke Notariële Broederschap dat ofwel in het onderhavige artikel zelve ofwel in de in het tweede lid bedoelde regeling in aansluiting op de vigerende regeling bepaald moet worden dat de bewaarder de hier bedoelde taken «onverwijld» dient te verrichten.

Artikel 103

Daarop werd gesuggereerd dat de redactie van het eerste lid wellicht beter geheel op die van de artikelen 100, lid 1, 105 en 106 kan worden afgestemd. Bepaald zou dan moeten worden: «en geeft hij voor eensluidend gewaarmerkte afschriften of uittreksels daarvoor af of zendt deze toe».

Artikelen 105 en 106

Voorts werd gevraagd waarom met betrekking tot het verstrekken van inlichtingen uit de registratie voor schepen en luchtvaartuigen wel is bepaald dat ook inzage kan worden verstrekt in documenten die niet zijn ingeschreven in de openbare registers bedoeld in artikel 8, eerste lid onder letter b resp. c, en waarom zulks met betrekking tot het verstrekken van inlichtingen uit de kadastrale registratie niet is bepaald voor documenten die niet zijn ingeschreven in de openbare registers bedoeld in het eerste lid onder letter a van artikel 8.

Artikel 110

Bovendien zou de commissie gaarne het standpunt van de bewindslieden vernemen ten aanzien van de volgende opvatting van de Koninklijke Notariële Broederschap. Het is onjuist dat aan de Rijksdienst de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid tot wijziging van de kadastrale aanduiding en tot het opnieuw vaststellen van de grootte van kadastrale percelen wordt toegekend nu reeds de mogelijkheid tot bijhouding en vernieuwing bestaat. Dit klemt te meer nu de bijhouding en vernieuwing met bepaalde waarborgen zijn omkleed. Met het verlenen van bedoelde bevoegdheid aan de Rijksdienst kan in ieder geval alleen worden ingestemd indien ofwel de wijziging van de kadastrale aanduiding en de vernieuwde vaststelling aan de controle van de rechter worden onderworpen, ofwel in de onderhavige bepaling expliciet wordt omschreven om welke gevallen het gaat.

Artikel 115

Tot slot werd gevraagd of de onderhavige bepaling meebrengt dat de aansprakelijkheid van de Staat zich uitstrekt tot kosten van door belanghebbenden bij de notaris ingewonnen advies ook al heeft de vergissing of het verzuim geen schade teweeggebracht.

De voorzitter van de commissie,
A. Kosto

De bijzonder griffier van de commissie,
C. L. de Vries Lentsch-Kostense